

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru) - jud: D. Chistol
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Secrieru, V. Mihaila,
Iu. Cotruță)

nr. 2ra-5/21

DECIZIE

29 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Timofti Vladimir
Toma Nadejda
Țurcan Anatolie
Boico Victor
Plămădeală Ghenadie

judecând recursurile declarate de către Aurel Calmîș și de către avocatul Alexei Croitor în interesele lui Evghenia Slobodeniuc (Gogan) și Fedora Gogan, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Cutepova, Tatiana Cutepova, Oxana Denisova, Evghenia Gogan împotriva lui Aurel Calmîș, Maria Calmîș, intervenienți accesorii Viorica Calmîș, Valentina Anton, Fedora Gogan, Agenția pentru Supraveghere Tehnică, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău cu privire la demolarea construcțiilor, repararea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Evghenia Gogan și Fedora Gogan, a fost admis apelul declarat de Aurel Calmîș și cererea de alăturare la apel depusă de Maria Calmîș și a fost casată parțial hotărârea din 17 ianuarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

constată:

1. La 05 martie 2010 Valentina Cutepova a depus cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior, împotriva lui Aurel Calmîș și Maria Calmîș, prin care a solicitat demolarea nivelelor construite neautorizat la construcția din xxxxx cu aducerea acesteia în strictă corespundere cu proiectul inițial, repararea prejudiciului material în mărime de 284 622,03 lei, prejudiciului moral în mărime de 80 000 lei, compensarea cheltuielilor de judecată în

mărime de 7 500 lei cu titlu de asistență juridică și în mărime de 3 500 lei pentru efectuarea expertizei (f.d.5-6, vol. I, 11-12, 34-37, vol. II).

2. La 21 august 2013, Tatiana Cutepova, Valentina Cutepova, Oxana Denisova și Evghenia Gogan au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Aurel Calmîș și Mariei Calmîș, intervenienți accesorii Inspekția de Stat în Construcții, (actual Agenția pentru Supraveghere Tehnică), Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău, prin care au solicitat demolarea de către pârâți a construcției edificate neautorizat cu aducerea acesteia în strictă corespundere cu proiectul, iar în vederea asigurării acțiunii a interzice Primăriei mun. Chișinău și Consiliului Municipal Chișinău de a coordona și autoriza careva lucrări de construire, finisare și dare în exploatare a construcției din xxxxx, a interzice Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, efectuarea actelor de înregistrare sau radiere pentru imobilul cu numărul cadastral 010020415003 din xxxxx, a interzice efectuarea lucrărilor de construire și finisare a construcției cu 6 nivele din xxxxx (f.d.4-6, vol. III).

3. Prin încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 18 septembrie 2014 cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina Cutepova a fost conexată cu cererea de chemare în judecată depusă de către Tatiana Cutepova, Valentina Cutepova, Oxana Denisova și Evghenia Gogan împotriva lui Aurel Calmîș și Mariei Calmîș privind obligarea de a demola construcția edificată neautorizat. (f.d. 32-34, vol. IV)

4. În motivarea acțiunii reclamantele au indicat că apartamentul nr. 4 din xxxxx aparține cu drept de proprietate Evgheniei Gogan și Fedorei Gogan, iar apartamentul nr. 3 din xxxxx, aparține cu drept de proprietate Tatianeii Cutepova, Valentinei Cutepova și Oxanei Denisova.

Ion Calmîș și Maria Calmîș în anul 2005 au procurat apartamentele nr. 9 și nr.10, situate în curtea comună din xxxxx. După procurarea acestor apartamente, pârâții le-au demolat și au început construcția unui bloc de locuit cu 6 nivele, ocupând abuziv tot terenul aferent locuințelor din xxxxx.

În vederea realizării dreptului de proprietate, pârâții au solicitat Primăriei mun. Chișinău și au obținut autorizația de desființare nr. 52 sd/06 din 10 mai 2006 cu privire la demolarea apartamentelor 9 și 10, șurelor 2 și 3 din xxxxx, cât și certificatul de urbanism nr.370i/06 din 10 mai 2006, eliberat în modul prevăzut de Regulamentul privind certificatul de urbanism și autorizarea construirii sau desființării construcțiilor și amenajărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.360 din 18 aprilie 1997, fiindu-le permisă edificarea unei construcții cu un regim de înălțime D+P+1E+M.

În baza actelor menționate, pârâților le-a fost coordonat proiectul și eliberată autorizația de construire nr. 431 din 26 iunie 2006 pe termen de un an, ulterior fiind prelungită valabilitatea cu 12 luni până la 26 august 2008.

Reclamantele au mai menționat că Ion Calmîș și Maria Calmîș în urma edificării construcției au încălcat prevederile certificatului de urbanism, autorizației de construire, cât și documentației de proiect, au construit un imobil cu un regim de înălțime D+P+3E+M cu extinderea pe orizontală în raport

cu xxxxx, din contul curții comune și terenului proprietate publică ce aparține grădiniței de copii, gardul căreia anterior stabilea hotarul dintre imobile, acaparând aproximativ suprafața de 72,21 m².

În urma încălcărilor menționate, Inspecția de Stat în Construcții a întocmit procesul-verbal nr. 002077 din 23 iulie 2008 pentru executarea construcției cu abateri de la prevederile documentelor normative și de autorizare. Prin prescripția Inspecției de Stat în Construcții nr. 000383 din 23 iulie 2008 lucrările de construcție au fost sistate. De asemenea, prin dispoziția Primăriei mun. Chișinău nr. 59-d din 09 februarie 2009 a fost sistată valabilitatea certificatului de urbanism și a autorizației de construire nominalizate, iar prin dispoziția Primăriei mun. Chișinău nr. 537-d din 15 iunie 2010 a fost repetat sistată valabilitatea certificatului de urbanism și a autorizației de construire.

Reclamantele au mai indicat că prin acțiunile ilegale ale pârâților îndreptate la construcția blocului locativ cu 6 nivele s-a influențat negativ asupra stării tehnice a apartamentelor deținute de către acestea cu drept de proprietate, prin apariția fisurilor în pereții portanți.

Mai mult ca atât, sunt nevoite zi de zi să suporte incomodități în urma instalării gardului despărțitor emis în baza permisului nr. 916 din 02 iulie 2013, acaparând aproximativ 90% din ograda comună, cauzându-le astfel prejudiciu moral.

Reclamanta Valentina Cutepova în susținerea pretenției sale a indicat că în urma lucrărilor de construcție efectuate de pârâți, în pereții exteriori cât și în interiorul apartamentului nr. 3, al cărei proprietară este, situat în apropierea nemijlocită de construcție, au apărut fisuri transversale mari la tavanul și pereții apartamentului, s-a înclinat podeaua, s-a așezat pământul de sub locuința acesteia.

Astfel, în opinia sa aceste deteriorări la apartamentul nr. 3 au survenit în urma lucrărilor de construcție efectuate de pârâți, considerând că locuința sa are statut avariat, ce reprezintă un pericol pentru siguranța în exploatare, fiind și un pericol sporit pentru viața și sănătatea ei.

Cu referire la pretenția privind repararea prejudiciului material Valentina Cutepova a menționat că în cadrul examinării cauzei la demersul reclamantei a fost numită expertiza tehnică în domeniul construcției pentru a stabili cauzele apariției fisurilor de la pereții și tavanul apartamentului reclamantei nr. 3 de pe xxxxx. Pentru rezolvare, experților au fost înaintate spre soluționare mai multe întrebări, inclusiv și întrebarea cu privire la costul lucrărilor de construcție pentru înlăturarea fisurilor la pereți, tavan, cât și la reparația podelei la apartamentul nr. 3 din xxxxx.

Prin raportul de expertiză nr. 2738 din 16 decembrie 2011 a fost constatată legătura causală între lucrările de construcție, efectuate de pârâți cu încălcările vădite ale proiectului de execuție și fisurile apărute la pereții imobilului reclamantei. Conform raportului de expertiză nr. 691 din 17 septembrie 2012 nici una din întrebările puse nu au fost soluționate de către experții Centrului, în aceste circumstanțe reclamanta Valentina Cutepova s-a

adresat către serviciile companiei de construcții „Megadom Star” SRL cu propunerea de a efectua evaluarea lucrărilor de construcție, necesare pentru înlăturarea fisurilor la pereți, tavan, întărirea fundamentului și reparația podelei și a altor defecțiuni la apartamentul nr. 3 de pe xxxxx.

Conform Devizului local din 24 octombrie 2012 au fost evaluate toate lucrările de construcție în sumă totală de 284 622,03 lei, prin urmare, se consideră îndreptățită de a solicita încasarea sumei cu titlu de prejudiciu material.

Referitor la pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral Valentina Cutepova a indicat că pe parcursul examinării cauzei în ograda acesteia permanent sunt scandaluri provocate de către Aurel Calmîș, care de nenumărate ori a brutalizat-o, a numit-o cu cuvinte necenzurate, a discriminat-o și i-a spus să plece din această casă. Valentina Cutepova a mai menționat că nu are unde să plece, este pensionară, care trăiește din pensie și vrea doar să trăiască în liniște și pace.

5. Prin hotărârea din 06 ianuarie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău s-a admis acțiunea parțial, s-a încasat în mod solidar de la Aurel Calmîș și Maria Calmîș în beneficiul Valentinei Cutepova prejudiciul material în mărime de 54 489,87 lei, cheltuielile pentru expertiză în mărime de 3 005,0 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 6 000 lei, în rest pretenția cu privire la repararea prejudiciului material și moral s-a respins, s-a încasat în mod solidar de la Aurel Calmîș și Maria Calmîș în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1 634,70 lei, s-a încasat de la Valentina Cutepova în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 6 203,96 lei. În rest pretenția cu privire la demolarea construcției cu 6 nivele, edificate neautorizat pe xxxxx cu aducerea în strictă corespundere cu proiectul s-a respins ca fiind neîntemeiată. (f.d. 77, 83-91, vol. IV).

6. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 09 decembrie 2015 a admis apelul declarat de către Evghenia Gogan, Aurel Calmîș la care s-a alăturat Maria Calmîș, a casat hotărârea din 06 ianuarie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, cu remiterea cauzei la rejudecare (f.d. 155, 156-158, vol. IV).

7. Prin încheierile Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 30 mai 2016 și 08 noiembrie 2016 au fost atrase în proces în calitate de intervenienți accesorii Valentina Anton și Fedora Gogan (f.d. 173-174, 211-212 Vol. IV).

8. După rejudecarea cauzei, Judecătoria Chișinău, sediul Centru prin hotărârea din 17 ianuarie 2017 a admis parțial acțiunea înaintată de Valentina Cutepova, Tatiana Cutepova, Oxana Denisova, Evghenia Gogan, a încasat în mod solidar, de la Aurel Calmîș și Maria Calmîș în beneficiul Valentinei Cutepova prejudiciul material în mărime de 284 622,03 lei, prejudiciul moral în sumă de 50 000 lei, cheltuielile pentru taxa de stat în sumă de 700 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare în mărime de 3 005 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 10 000 lei, s-a încasat în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 7 838,66 lei, s-a respins pretenția reclamantelor Valentina Cutepova, Tatiana Cutepova, Oxana Denisova și Evghenia Gogan privind demolarea construcției din xxxxx, cu aducerea acesteia

în strictă corespundere cu proiectul inițial, ca neîntemeiată (f.d. 248-249, vol. 9-21, vol. IV).

9. Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la data de 26 ianuarie 2017, Evghenia Gogan și Fedora Gogan au depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia în partea respingerii pretenției, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte privind demolarea construcției neautorizate.

În susținerea apelului au indicat că, temei pentru declararea apelului constituie neaplicarea legislației privind autorizarea și efectuarea construcțiilor, interpretarea eronată a legii procesuale cu privire la sarcina probațiunii a părților și aprecierea probelor, art. 387 lit. a), b), c) Cod de procedură civilă.

De asemenea, apelanții Evghenia Gogan și Fedora Gogan indică că concluziile sunt în contradicție cu pretenția reclamanților privind demolarea construcției și probele prezentate în susținerea acestei pretenții, care au fost eronat apreciate de instanța de fond, și contravin normelor legale.

Totodată, apelanții Evghenia Gogan și Fedora Gogan au menționat că instanța a neglijat concluziile experților din Raportul de expertiză nr.2783 din 16.12.2012 în care se constată că lucrările care au fost efectuate de proprietarul blocului locativ cu 6 nivele, influențează negativ asupra stării tehnice a părții din casa dată, cauza înrăutățirii stării tehnice a părții din casă a proprietarului ap. 3, sunt lucrările de construire a casei de locuit, efectuate de proprietarul blocului locativ cu 6 nivele. Or, instanța urma să accepte aceste concluzii, deoarece au fost elaborate de experți în domeniul construcțiilor dar instanța nu este competentă să ajungă la astfel de concluzii, deci nu este în drept nici să le critice. Conform art. 148 Cod de procedură civilă, pentru elucidarea acestor aspecte sunt necesare cunoștințe speciale, astfel circumstanțele stabilite prin Raportul de expertiză nr.2783 din 16.12.2012 urmau să fie acceptate până la proba contrarie.

10. La fel, nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 01.02.2017, Aurel Calmîș a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia în partea încasării prejudiciului material și moral, cu emiterea unei hotărâri noi privind respingerea pretențiilor respective. Maria Calmîș a depus cerere de alăturare la apelul declarat de Aurel Calmîș.

În susținerea apelului au indicat că, instanța de fond a dat apreciere critică concluziilor experților din rapoartele de expertiză nr. 691 din 17 septembrie 2012 și nr. 456 din 21 august 2008, așa cum au fost efectuate la cererea părții, cu indicarea întrebărilor avute numai de o parte.

Astfel, apelanții Aurel Calmîș și Maria Calmîș indică că concluzia instanței este total nefondată, având în vedere că la materialele dosarului a fost anexat și Procesul-verbal de recepție finală nr. 441 din 30.06.2015. Acesta vine să contrazică repetat concluziile Raportului de expertiză nr. 2783 din 16.12.2011.

Succesiv, apelanții Aurel Calmîș și Maria Calmîș menționează că instanța de fond a încălcat normele de drept procedural în privința cercetării multiaspectuale a tuturor probelor din dosar, aprecierea probelor de către

instanță a fost arbitrară. Prin urmare, a constatat raportul causal, gradul de vinovăție al pârâților și cuantumul prejudiciului material cauzat în temeiul unor acte prezentate doar de către reclamant, fără a da apreciere obiectivă acestora.

Mai mult, apelanții Aurel Calmîș și Maria Calmîș au menționat că deși pârâtul a prezentat bonul de plată care confirmă cheltuielile de asistență juridică și a solicitat compensarea acestora, la emiterea hotărârii instanța a omis să se expună asupra acestor cheltuieli, deși cererea reclamanților a fost admisă parțial.

11. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 04 decembrie 2018 a respins apelurile declarate de către Evghenia Gogan, Fedora Gogan, Aurel Calmîș și cererea Mariei Calmîș privind alăturarea la apel, cu menținerea hotărârii din data de 17 ianuarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 158, 159-172, vol.V).

12. Împotriva deciziei instanței de apel, la data de 18 aprilie 2019 a depus recurs Aurel Calmîș, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea admiterii pretenției Valentinei Cutepova cu privire la repararea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată și în această parte a emite o nouă hotărâre privind respingerea acesteia (f.d. 179-185, vol.V).

13. La 19 aprilie 2019 Evghenia Gogan și Fedora Gogan, reprezentați de către avocatul Alexei Croitor, au depus recurs, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respingerii pretenției cu privire la demolarea construcției din xxxxx, edificată neautorizat, cu aducerea acesteia în strictă corespundere cu proiectul inițial cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea pretenției cu privire la demolare (f.d. 187-188, vol.V).

14. Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 23 octombrie 2019 a admis recursurile declarate de către Aurel Calmîș și de către avocatul Alexei Croitor în interesele Evgheniei Gogan, Fedorei Gogan, a casat încheierea din 08 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a respins cererea Evgheniei Gogan, reprezentată de către Alexei Croitor, privind recuzarea judecătorului Anatolie Pahopol și decizia din 04 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d.94-103, vol.VI).

15. Prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2020, a fost respinsă cererea de apel declarată de Gogan Evghenia și Gogan Fedora. A fost admisă cererea de apel depusă de Calmîș Aurel și cererea de alăturare la apel depusă de Calmîș Maria.

A fost casată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 17 ianuarie 2017, în partea încasării în mod solidar de la Calmîș Aurel și Calmîș Maria în beneficiul lui Cutepova Valentina a prejudiciului moral, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la respingerea ca neîntemeiată a cererii lui Cutepova Valentina referitor la repararea prejudiciului moral. În rest, hotărârea a fost menținută.

15.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a menționat că înaintând prezenta acțiune concretizată împotriva lui Aurel Calmîș și Maria Calmîș, intervenienți accesorii Inspekția de Stat în Construcții, (actual Agenția pentru Supraveghere Tehnică), Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău, în baza circumstanțelor expuse, Valentina Cutepova, Tatiana Cutepova, Oxana Denisova și Evghenia Gogan au solicitat demolarea nivelelor construite neautorizat la construcția din xxxxx cu aducerea acesteia în strictă corespundere cu proiectul inițial, repararea prejudiciului material în mărime de 284 622,03 lei, prejudiciului moral în mărime de 80 000 lei, compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 7 500 lei cu titlu de asistență juridică și în mărime de 3 500 lei pentru efectuarea expertizei.

După rejudecarea cauzei în fond, Judecătoria Chișinău, sediul Centru prin hotărârea din 17 ianuarie 2017 a admis parțial acțiunea înaintată de Valentina Cutepova, Tatiana Cutepova, Oxana Denisova, Evghenia Gogan, a încasat în mod solidar, de la Aurel Calmîș și Maria Calmîș în beneficiul Valentinei Cutepova prejudiciul material în mărime de 284 622,03 lei, prejudiciul moral în sumă de 50 000 lei, cheltuielile pentru taxa de stat în sumă de 700 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare în mărime de 3 005 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 10 000 lei, s-a încasat în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 7 838,66 lei, s-a respins pretenția reclamantelor Valentina Cutepova, Tatiana Cutepova, Oxana Denisova și Evghenia Gogan privind demolarea construcției din xxxxx, mun. Chișinău, cu aducerea acesteia în strictă corespundere cu proiectul inițial, ca neîntemeiată.

Instanța de apel a considerat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe cu privire la admiterea cerinței reclamantei Valentina Cutepova privind restituirea prejudiciului material cauzat în mărime de 284 622,03 lei.

În acest sens, cu referire la prevederile art. 1398 alin. (1) Cod civil (*în redacția în vigoare până la 01.03.2019*), instanța de apel a notat, că răspunderea delictuală poate fi angajată în temeiul componenței delictului civil, care include următoarele elemente: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția, iar lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege, când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Astfel, instanța de apel a conchis asupra faptului că construcția a două nivele, fără acte permissive, reprezintă o faptă cu caracter ilicit, or, prin raportul de expertiză nr. 2738 din 16 decembrie 2011 a fost constatat că între fapta ilicită săvârșită și prejudiciul cauzat altei persoane există o legătură directă de cauzalitate, prin constatările expuse și stabilite de instanță.

Totodată, instanța de apel a indicat că, la 23 iulie 2008, Inspekția de Stat în Construcții a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenția administrativă nr. 002077, în temeiul art. 149² Cod cu privire la contravențiile administrative, pentru abaterile de la proiect comise, fiind sancționat Calmîș Viorica, reprezentantul lui Calmîș Ion și Maria cu 25 unități convenționale, fapt ce probează că, autorul faptei cauzatoare de prejudiciu a fost în culpă.

Mai mult decât atât, prin raportul de expertiză nr. 2738 din 16 decembrie 2011, a fost constatată legătura cauzală între lucrările de construcție, efectuate de pârâții Calmîș cu încălcările vădite ale proiectului de execuție și fisurile apărute la pereții imobilului reclamantei, apartamentului nr. 3.

Instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiate criticile aduse de apelanți precum că prima instanță nu s-a expus asupra rapoartelor de expertiză cu nr. 691 din 17 septembrie 2012 și nr. 456 din 21 august 2008, întrucât real prima instanță le-a dat apreciere critică, așa cum au fost efectuate la cererea părții, cu indicarea întrebărilor avute numai de o parte, în acest sens fiind reținută și cauza CEDO *Lopez Ostra contra Spaniei*, nr. 16798/90.

Instanța de apel a considerat că, deși în cauza *Lopez Ostra contra Spaniei*, reclamanta a contestat executarea lucrărilor de construcție a stației pentru prelucrarea deșeurilor lichide și solide, inclusiv funcționalitatea acesteia în imediată apropiere a locuinței sale, constatările CtEDO au tangență cu prezenta cauză.

Astfel, în ambele cazuri se invocă încălcarea dreptului la respectarea vieții private, de familie și a domiciliului, conform art. 8 din Convenție.

În această ordine de idei, instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiate argumentele apelanților Aurel Calmîș și Maria Calmîș prin care solicită respingerea cerințelor de încasare a prejudiciului material, or intimata Cutepova Valentina trebuia să suporte inconveniențele cauzate de construcția efectuată de familia Calmîș de la momentul construcției și până în prezent, fără a fi reparat prejudicial material și moral.

Cu referire la prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța de apel a menționat, că din înscrisurile anexate la materialele cauzei, cu excepția devizului local de calcul a reparației apartamentului nr. 3, efectuat de compania de construcții „Megadom Star” SRL, se constată că nu conține alte calcule, care ar constata volumul prejudiciului material suportat de Cutepova Valentina (f.d.92-94, vol. II).

De asemenea instanța de apel a considerat neîntemeiată și pretenția privind încasarea în mod solidar de la Calmîș Aurel și Calmîș Maria în beneficiul lui Cutepova Valentina a prejudiciului moral.

În acest sens, cu referire la prevederile art. 1422 alin. (1) Cod civil (*în redacția în vigoare până la 01.03.2019*), instanța de apel a menționat că, prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează și lezează drepturile personale nepatrimoniale, adică prejudiciul este moral numai dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură.

De asemenea, din norma de drept enunțată rezultă, că se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale numai în cazurile expres prevăzute de lege. În speță însă astfel de acțiuni din partea Calmîș Aurel și Calmîș Maria nu au fost comise.

Cu referire la prevederile art. 1423 alin. (1) și (2) Cod civil (*în redacția în vigoare până la 01.03.2019*), instanța de apel analizând probatoriul administrat, a conchis că, reclamanta Cutepova Valentina nu a probat nici într-un mod existența suferințelor morale și întinderea acestora. Or, pentru acordarea unor

daune morale este necesar ca cel ce pretinde daune morale să prezinte argumente și probe din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate, la caz însă instanța de apel fiind în imposibilitate să aprecieze multilateral consecințele negative ale prejudiciului și a implicațiilor acestora pe toate planurile vieții sociale ale persoanei vătămate.

Totodată, instanța de apel a respins alegațiile apelanților Aurel Calmîș și Maria Calmîș privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică pentru reprezentare în instanța de fond și în instanța de apel.

La acest segment, cu referire la prevederile art. 94 alin. (1), art. 96 alin. (1) și alin. (1¹) Cod de procedură civilă, instanța de apel a notat că având în vedere că în instanța de fond Aurel Calmîș și Maria Calmîș nu au avut câștig de cauză, prin urmare instanța justificat a respins pretenția privind încasarea în beneficiul acestora a cheltuielilor de judecată.

În același timp, instanța de apel a considerat întemeiată solicitarea Valentinei Cutepova cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată, menționând că prima instanță în conformitate cu prevederile art. 90 lit. g), art. 94 alin. (1) și art. 96 alin. (1), (1¹) Cod de procedură civilă, justificat a dispus încasarea din contul lui Aurel Calmîș și Maria Calmîș cheltuielile pentru taxa de stat în sumă de 700 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare în mărime de 3 005 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 10 000 lei. Subsecvent, corect fiind încasat în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 7 838,66 lei.

Distinct de cele mai sus relatate, instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiate argumentele apelanților Evghenia Gogan și Fedora Gogan privind demolarea construcției din xxxxx, edificată neautorizat cu aducerea acesteia în strictă corespundere cu proiectul inițial.

În sensul dat, cu referire la prevederile art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel a reținut, că faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanța de drept comun sau în instanța specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Astfel, la materialele cauzei este anexată hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-3268 din 29 noiembrie 2011, prin care a fost anulată ca ilegală în fond dispoziția Primarului General Interimar nr. 386-d din 18.05.2011 „Cu privire la demolarea nivelelor construite neautorizat a imobilului din xxxxx” (f.d. 156-157, vol. II). Iar, în motivarea hotărârii instanța de judecată a indicat că *„Inspekția de Stat în Construcții a constatat că edificarea nivelelor 2 și 3, la construcția casă-locuit din xxxxx, a avut loc fără respectarea documentației normative privind rezistența și stabilitatea construcției, pentru ce reclamanții au fost sancționați contravențional, achitând amendă în mărime de 25 unități convenționale. Mai mult ca atât, sancționarea persoanei de două ori pentru aceeași faptă contravine Articolului 4 al Protocolului 7 al Convenției Europene a*

Drepturilor Omului, care garantează dreptul de a nu fi urmărit sau condamnat penal de două ori pentru aceleași fapte.

Mai mult, hotărârea dată a fost menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 iunie 2012, care a stabilit că familia Calmîș, „după sancționarea contravențională, dispunea de dreptul de a legaliza devierile de la proiectul inițial, decizia care la moment este în vigoare nefiind anulată. Argumentele invocate precum că blocul locativ ridicat este unul netemeinic, care poate să se prăbușească în orice moment, instanța de recurs îl consideră neîntemeiat, pe motiv că reieșind din materialele dosarului, rezultă, că potrivit expertizei tehnico-științifice efectuată de către Centrul Expertize Independente din 21 august 2008, modificările efectuate la construcție corespund normelor în construcție”.

În această ordine de idei, instanța de apel a notat, că Evghenia Gogan și Fedora Gogan în solicitarea demolării construcției cu 6 nivele, edificată neautorizat cu aducerea acesteia în strictă corespundere cu proiectul, invocă aceleași temeuri: că se efectuează cu devieri de la proiect, despre care fapt Inspecția de Stat în Construcții a întocmit actele de rigoare, că a influențat negativ asupra stării tehnice a apartamentelor nr.3, că prezintă pericol pentru siguranța în exploatarea și integritatea locuințelor, pentru viața și sănătatea reclamantelor, însă pe acest obiect de demolare a nivelelor construite neautorizat din aceleași motive, este pronunțată hotărâre judecătorească irevocabilă, respectiv acest capăt de cerere a fost respins ca neîntemeiat.

Asupra influențării negative asupra apartamentelor reclamantelor, probe a prezentat și a înaintat cerință numai reclamanta Valentina Cutepova.

Potrivit art. 28 alin. (1) din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, nr. 163 din 09 iulie 2010, construcțiile executate în lipsa certificatului de urbanism pentru proiectare, a documentației de proiect și a autorizației de construire se consideră construcții neautorizate. Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage, după caz, răspunderea contravențională sau penală.

În context, în conformitate cu prevederile art. 416 Cod contravențional, contravențiile prevăzute la art. 177-179 se constată de Inspecția de Stat în Construcții. Art. 179 din Codul sus-menționat, indică categoria construcțiilor neautorizate.

Totodată, la materialele cauzei a fost prezentat procesul - verbal de recepție finală nr. 441 din 30 iunie 2015, prin care a fost recepționat blocul locativ lit. C-03, D+P+l+2+3+4, anexa lit. CI și veranda lit.cl din xxxxx, după Calmîș Aurel - 5%, Calmîș Maria - 5% și Anton Valentina - 90%, care a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile la data de 22 iulie 2015.

Astfel, potrivit pct. 20 - 22 din Hotărârea Guvernului nr. 285 din 23 mai 1996, cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente, Comisia de recepție recomandă admiterea recepției în cazul în care nu există obiecții sau în situațiile când cele care s-au consemnat nu sînt de natură să afecteze utilizarea lucrării conform destinației sale.

Comisia de recepție recomandă amânarea recepției în cazul când: se constată lipsa sau neterminarea unor lucrări de construcție-montaj prevăzute de proiect; lipsește Cartea tehnică a construcției sau este incompletă; lipsesc avizele organelor respective de control; construcția prezintă vicii a căror remediere este de durată și care, dacă nu ar fi făcute, ar diminua considerabil utilitatea lucrării; există în mod justificat dubii cu privire la calitatea lucrărilor și este nevoie de încercări suplimentare și expertize pentru a le clarifica; obiectul a fost construit cu abateri de la documentația de execuție; obiectul a fost construit nelegitim (fără certificatul de urbanism, fără proiect, fără autorizație de construire). Comisia de recepție recomandă respingerea recepției dacă constată vicii care nu pot fi înlăturate și care, prin natura lor, împiedică realizarea uneia sau a mai multor exigențe esențiale, caz în care se impun expertize, reproiectări, refaceri de lucrări etc.

În contextul celor expuse, instanța de apel a reținut că, bunul deja se află în circuitul civil, prin urmare, nu au fost prezentate probe care ar confirma că, unele nivele sau componente din construcția din xxxxx mun. Chișinău au fost edificate neautorizat.

16. Calmîș Aurel, declară recurs, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și parțială a hotărârii primei instanțe, în partea încasării de la Calmîș Aurel și Calmîș Maria a prejudiciului material, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinse integral pretențiile reclamanților.

În argumentarea recursului menționează, că atât prima instanță, cât și instanța de apel au reținut drept faptă ilicită, cauzatoare de prejudiciu, faptul că la data 23 iulie 2008 de către Inspecția de Stat în Construcții a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 002077, în temeiul art. 149/2 din Codul cu privire la contravențiile administrative, pentru abaterile de la proiect comise, fiind sancționat cu amendă în mărime de 25 u.c. și sistate lucrările de construcție în baza prescripției din aceeași dată, până la legalizarea și perfectarea documentelor.

Însă nici prima instanță și nici instanța de apel nu au ținut cont de faptul că la răspundere a fost atrasă Calmîș Viorica, însă conform acțiunii înaintate, pârât este indicat Calmîș Aurel și Calmîș Maria, deci alte persoane decât autorul faptei ilicite constatate de instanță.

Mai mult ca atât, ulterior documentația de proiect a fost coordonată și autorizată la organele competente, altfel că construcția a fost recepționată final în baza procesului-verbal de recepție finală anexat la dosar, ceea ce confirmă atât calitatea corespunzătoare a construcției, cât și respectarea legislației în ceea ce privește calitatea în construcții.

Deci, în aceste împrejurări lipsește și legătura cauzală dintre prejudiciul suportat de reclamanți și fapta considerată ca ilicită de către instanțele de fond. Or, nerespectarea documentației de proiect nu este o faptă cauzatoare de prejudiciu în sensul pretins de către reclamanți.

La fel, probele administrate în cadrul ședinței judiciare și anume Raportul de expertiză tehnico-științifică efectuată de către centrul de expertize

independente CEXIN nr. 691 din 17.09.2012 confirmă că prejudiciul suportat de către reclamanti se datorează altor factori decât construcția ce aparține părților.

Astfel, în raportul dat se indică faptul că fisurile și starea tehnică nesatisfăcătoare a apartamentului nr. 3 din xxxxx e rezultatul factorilor externi, vechimii construcției, exploatarei necorespunzătoare a acesteia, iar lucrările de construcție efectuate de familia Calmîș nu au influențat negativ asupra apartamentului nr. 3 din xxxxx.

În aceste împrejurări, susține recurentul, că lipsește atât fapta prejudiciabilă a părților, și respectiv și legătura de cauzalitate între faptă și prejudiciul suportat de reclamanti, motiv din care sub aspectul dat acțiunea ultimilor de reparare a prejudiciului cauzat este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

În ceea ce privește fapta prejudiciabilă constatată de instanță și care s-a manifestat prin nerespectarea documentației de proiect, este cert faptul că drept consecință directă a acesteia nu poate fi prejudiciul suportat de reclamanti, deci asemenea prejudiciu nu se repară în temeiul art. 1398 Cod civil.

Consideră că instanțele de fond au identificat raportul juridic litigios ca fiind de natură delictuală, respectiv răspunderea pentru fapta ilicită fiind răspunderea delictuală, guvernată de norma art. 1398 Cod Civil.

Astfel, invocă dezacordul cu concluzia instanțelor de fond, deoarece natura juridică a pretențiilor înaintate de reclamanti se bazează pe pretinsa încălcare de către părți a dreptului de vecinătate, cât și încălcarea inadmisibilă a dreptului de proprietate, guvernate de art. 377 - 379 Cod Civil.

Cu referire la pct. 18, 19 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 2 din 27.03.2006 „*Cu privire la aplicarea unor dispoziții ale Codului civil și ale altor acte normative, referitoare la dreptul de proprietate privată asupra imobilelor, inclusiv asupra construcțiilor anexe*” evidențiază recurentul, că prin atentare inadmisibilă se va înțelege imixtiunea exercitată prin lucrările menționate asupra unuia din atributele dreptului de proprietate al vecinului, care nu poate fi primită, acceptată în condițiile de normalitate a relațiilor de conviețuire socială. Pot fi considerate ca exemple de atentare inadmisibilă: afectarea structurii de rezistență a clădirii prin modificarea plasamentului unui perete în cadrul apartamentului unui locatar, depășirea distanței de la hotar stabilită de lege (art. 389 alin. (1) Cod civil) etc.

În cazul în care, în cadrul ședinței de judecată, s-a stabilit existența unui caz de atentare inadmisibilă asupra unui bun imobil din partea proprietarului altui bun imobil, prin influența produsă de ultimul, la cererea proprietarului imobilului asupra căruia s-a produs atentarea, se va putea dispune, după caz:

- interzicerea ridicării sau exploatarei construcției (art. 379 alin. (1) Cod civil);
- demolarea sau dezafectarea construcției, cu obligarea organului abilitat de a întocmi un plan de demolare sau dezafectare (pct. 6 HG nr. 382 din 24.04.97);

- obligarea pârâtului, în ambele cazuri, la repararea daunelor cauzate prin fapta prejudiciabilă.

În sensul dat, recurentul consideră că reclamanții nu au invocat nici o modalitate de atentare inadmisibilă a dreptului de proprietate al acestora de către pârâți, ceea ce la fel demonstrează netemeinicia pretențiilor formulate.

În ceea ce privește aprecierea critică a Raportului de expertiză nr. 691 din 17 septembrie 2012 și nr. 456 din 21 august 2008, din motiv că au fost efectuate la cererea doar uneia dintre părți, recurentul accentuează că ele au fost efectuate la inițiativa și la cererea părții reclamante, astfel careva drepturi procesuale acestora nu le-au fost încălcate. Ba din contra, aceste rapoarte sunt complete și obiective și denotă aspect importante pentru justa soluționare a cauzei urmând a fi puse la baza hotărârii judecătorești.

Cu referire la prevederile art. 373 alin. (1), (2), (3) și alin. (5) Cod de procedură civilă, recurentul susține că instanțele de fond la examinarea pricinii au apreciat în mod arbitrar probele.

Astfel, în ceea ce privește întinderea prejudiciului, consideră că proba prezentată de reclamanți în acest sens este inadmisibilă și urmează a fi respinsă de instanța de judecată, deoarece ea nu corespunde prevederilor art. 148 - 160 Cod de procedură civilă, în acest sens urmând a fi executată expertiză de evaluare a prejudiciului.

Mai mult, susține că concluziile expertizei de evaluare a prejudiciului realizat de către părți în afara procesului de judecată, nu poate sta la baza hotărârii judecătorești în măsura în care cealaltă parte are obiecții.

Expertiza urmează a fi realizată în condițiile art. 148-160 din Codul de procedură civilă, fapt ce ar permite recuzarea expertului, preîntâmpinarea expertului despre răspundere penală pentru depunerea cu bună știință a unui raport fals și punerea în condiții de egalitate de către părți a întrebărilor necesare a fi elucidate. În speță, nici nu a fost efectuată expertiză, ci deviz de cheltuieli, de către o persoană neîmputernicită și nelicențiată, care nu poartă nici o răspundere pentru veridicitatea informațiilor incluse în deviz, iar asemenea probă nu poate fi pusă la baza hotărârii.

Relevă, că din analiza acestui deviz rezultă că în el au fost incluse toate lucrările de reparație pe care și le dorește Cutepova Valentina de a le efectua - inclusiv schimbarea ușilor interioare, ferestrelor, reparația capitală a apartamentului (pereți, podea, tavan) și nu reflectă în mod obiectiv componența lucrărilor necesare de efectuat în vederea înlăturării consecințelor de influență negativă a construcției noi edificate de partea pârâtă asupra apartamentului reclamantei Cutepova.

Menționează recurentul, că însuși existența deteriorărilor la apartamentul nr. 3 ce aparține reclamantei nu a fost probată în ordinea stabilită la art. 118 Cod de procedură civilă, prin probe pertinente, concludente și utile.

De altfel, la cererea lui Calmîș Aurel, la data de 04 iulie 2020, executorul judecătoresc Dudnicenco Eugeniu, fiind investit prin Lege cu atribuții de constatare a faptelor și stărilor de fapt, în prezența cet. Cutepova Valentina și Cutepova Tatiana s-a prezentat la fața locului unde a constatat starea de fapt a

apartamentului nr. 3 situat în mun. Chișinău, xxxxx, și anume că la moment vizual nu se văd fisurații sau deteriorări pe pereții apartamentului exterior. În interiorul apartamentului sunt vizibile fisurații în antreu, la un perete la colțul de sus din stânga a ușii de la baie. Pe podea și tavan nu se observă fisuri în antreu și odăi. Actul de constatare a stării de fapt a fost întocmit la data de 04 iulie 2020, ora 11:00, fiind semnat de către Cutepova Tatiana și Cutepova Valentina, fiind însoțit de 7 poze, de unde rezultă că prejudiciile invocate de reclamant în cererea de chemare în judecată în realitate nu există. Ba dimpotrivă, apartamentul în litigiu ce aparține reclamantei Cutepova Valentina în partea exterioară are o stare tehnică foarte bună, iar pe interior starea este satisfăcătoare, corespunzătoare unei construcții vechi, neîntreținută în mod corespunzător. Acest înscris confirmă veridicitatea și obiectivitatea rapoartelor de expertiză nr. 691 din 17 septembrie 2012 și nr. 456 din 21 august 2008, care urmează a fi luate în considerație de instanța de judecată.

La fel, menționează că toate lucrările de construcție și amenajare pe exterior a apartamentului nr. 3 ce aparține cet. Cutepova Valentina au fost efectuate din contul lui Calmîș Aurel, ceea ce se confirmă prin Devizul de cheltuieli din 03 iulie 2014, efectuat de întreprinderea „Consito LMT” SRL, cât și procesul-verbal de recepție a lucrărilor din 02 noiembrie 2014 efectuat de aceeași întreprindere.

Subliniază că acest deviz de cheltuieli și procesul-verbal de recepție a lucrărilor executate denotă conținutul și valoarea reală a lucrărilor solicitate de Cutepova Valentina pentru ca dumneaei să dea acordul la recepția finală a construcției ce aparține lui Calmîș Aurel, dânsa nu ar fi dat acordul la recepția finală a construcției lui Calmîș Aurel și această construcție nici la moment nu ar fi fost recepționată final și înregistrată în Registrul bunurilor imobile.

16.1. La 30 octombrie 2020, Calmîș Aurel a depus recurs suplimentar prin care a invocat, că construcția edificată de Calmîș Aurel a cărei demolare este solicitată a fost supusă recepției finale și înregistrată în Registrul Bunurilor Imobile, și anume prin procesul-verbal de recepție finală nr. 441 din 30 iunie 2015, consemnat și vizat corespunzător, însoțit de avizele organelor competente. Faptul dat confirmă că această construcție a fost autorizată de autoritățile competente și construită cu respectarea legislației în domeniu.

Consideră recurentul, că nu există temei legal pentru demolarea construcției.

16.2. La 08 aprilie 2021, Calmîș Aurel a mai depus un recurs suplimentar, prin care evidențiază, că în speță au apărut circumstanțe noi și temeiuri pentru recurs.

În sensul dat menționează, că prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2020, Calmîș Aurel și Calmîș Viorica au fost achitați de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) și art. 258 Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Totodată, prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 17 februarie 2021, a fost considerat inadmisibil, vădit neîntemeiat, recursul declarat de procuror cu menținerea deciziei instanței de apel.

Susține recurentul, că faptul achitării sale demonstrează că el nu a întreprins acțiuni cauzatoare de prejudiciu reclamanților, pretențiile acestora fiind neîntemeiate.

17. Avocatul Alexei Croitor în numele Evgheniei Slobodeniuc (Gogan) și Fedorei Gogan, declară recurs solicitând casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare.

În argumentarea recursului menționează, că instanța de apel a menținut hotărârea primei instanțe, în partea respingerii cerinței cu privire la demolarea construcțiilor indicând că, bunul deja se află în circuitul civil, prin urmare, considerând, că nu au fost prezentate probe care ar confirma că, unele nivele sau componente din construcția din xxxxx au fost edificate neautorizat.

Consideră recurentul că aceste concluzii ale instanței sunt eronate și în contradicție cu pretenția apelanților privind demolarea construcției și probele prezentate în susținerea acestei pretenții, care au fost neglijate de instanța de apel.

Remarcă titularul recursului, că instanța de apel a neglijat faptul că hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-3268 din 29 noiembrie 2011, a fost precedată de o serie de acte administrative prin care s-au constatat încălcările admise de intimați la ridicarea construcției, și anume.

În 2009 Direcția Situații Excepționale a municipiului Chișinău a stabilit că construcția casei de locuit cu 5 nivele din xxxxx, este efectuată cu încălcări a normativului în construcție СНиП 2.07.01.-89 «Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских поселений», prin faptul că nu s-a respectat distanțele de siguranță între construcțiile alăturate. S-a mai stabilit că în perioada 2006-2008 nu s-a eliberat aviz de prevenire și stingere a incendiilor pentru casa de locuit din xxxxx, dar nici Calmîș Ion sau Calmîș Maria nu s-au adresat cu cereri privind obținerea unui astfel de aviz.

Ca urmare a încălcărilor depistate, la 09 februarie 2009 Primăria mun. Chișinău a adoptat dispoziția nr.59-d prin care a sistat valabilitatea autorizației de construire nr. 431 din 26.06.2006.

Ulterior, la 15 iunie 2010 s-a adoptat o altă dispoziție nr.537-d, prin care s-au sistat lucrările de construire și valabilitatea autorizației de construire nr.431 din 26.06.2006, eliberată pentru construirea locuinței din xxxxx până la aducerea obiectivului în conformitate cu prevederile documentației de proiect, în baza căreia a fost eliberată autorizația de construire nr.431.

Inspecția de Stat în Construcții prin prescripția nr.000383 din 23 iulie 2008 a sistat lucrările la obiectul în proces de construcție din xxxxx și a întocmit proces-verbal cu privire la contravenția administrativă nr.002077.

Intimații au fost sancționați pentru executarea construcției cu abateri de la prevederile documentelor normative și de autorizare, și anume edificarea imobilului cu regim de înălțime D+P+3E+M, conform documentației de proiect urma să fie regim de înălțime D+P+1E+M.

Intimații nu s-au conformat prescripțiilor Direcției Situații Excepționale a municipiului Chișinău din 19 februarie 2009, n-au asigurat distanța de siguranță între construcțiile alăturate și n-au obținut avizul de prevenire și stingere a incendiilor pentru casa de locuit din xxxxx. Nu au adus în concordanță cu documentația de proiect lucrările de edificare a locuinței din xxxxx, iar prin aceasta prejudiciază reclamanții, pun în pericol siguranța acestora.

Relevă titularul recursului, că instanța de apel a mai indicat ca temei de respingere a apelului depus de Evghenia Gogan și Fedora Gogan că acestea n-au dovedit influența negativă asupra stării tehnice a apartamentelor nr.3, că prezintă pericol pentru siguranța în exploatarea și integritatea locuințelor, pentru viața și sănătatea reclamantelor. Asupra influențării negative asupra apartamentelor reclamantelor, probe a prezentat și a înaintat cerință numai reclamanta Valentina Cutepova.

În acest sens notează, că cererea de chemare în judecată împotriva lui Calmîș Aurel, Calmîș Maria, privind demolarea construcției cu 6 nivele, de pe xxxxx mun. Chișinău cu aducerea în strictă corespundere cu proiect a fost depusă nu doar de recurente ci de toți vecinii blocului, și anume: Cutepova V., Cutepova T., Denisova O., Gogan E.

Astfel proba privind influența negativă asupra stării tehnice a apartamentelor a fost prezentată de oricare din reclamante.

Consideră că instanța de apel a neglijat concluziile experților din Raportul de expertiză nr.2783 din 16.12.2012 în care se constată că: *...lucrările care au fost efectuate de proprietarul blocului locativ cu 6 nivele, influențează negativ asupra stării tehnice a părții din casa dată, cauza înrăutățirii stării tehnice a părții din casă a proprietarului ap.3, sunt lucrări de construire a casei de locuit, efectuate de proprietarul blocului locativ cu 6 nivele, ce aparțin părților.*

Astfel, instanța urma să accepte aceste concluzii, deoarece au fost elaborate de experți în domeniul construcțiilor. Conform art. 148 Cod de procedură civilă, pentru elucidarea acestor aspecte sunt necesare cunoștințe speciale, astfel circumstanțele stabilite prin Raportul de expertiză nr.2783 din 16.12.2012 urmau să fie acceptate până la proba contrarie.

Cu referire la prevederile art. art. 239, 240 Cod de procedură civilă, recurentul susține că instanțele de fond au admis încălcarea obligației de a motiva hotărârea judecătorească în baza circumstanțelor constatate, și în baza probelor examinate în ședința de judecată, fapt ce duce nemijlocit și la încălcarea prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului.

Mai evidențiază, că la materialele cauzei a fost prezentat procesul-verbal de recepție finală nr. 441 din 30 iunie 2015, prin care a fost recepționat blocul locativ lit. C-03, D+P+l+2+3+4, anexa lit. CI și veranda lit.cl din xxxxx, după Calmîș Aurel - 5%, Calmîș Maria - 5% și Anton Valentina - 90%, care a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile la data de 22 iulie 2015, însă examinarea litigiului a avut loc în lipsa lui Anton Valentina.

18. Avocatul Morozov Sergiu a depus referințe la recursurile declarate de către Calmîș Aurel, pledând pentru respingerea acestora ca inadmisibile.

În susținerea opiniei sale menționează, că:

- lipsa răspunderii penale nu echivalează cu lipsa răspunderii delictuale;
- Actul de constatare a faptelor și stării de fapt din 04 iulie 2020, efectuat de executorul judecătoresc Dudnicenco Eugeniu, nu poate fi apreciat la etapa recursului, deoarece nu a fost anexat în prima instanță. Mai mult, acest act este falsificat, deoarece Valentina Cutepova nu l-a semnat, în acest sens fiind depusă și o plângere;

- devizul local din 03.07.2014 și procesul-verbal de recepție a lucrărilor executate la 02 noiembrie 2014, anexate de către recurent la recursul suplimentar nu pot fi examinate de către instanța de recurs, deoarece nu au fost supuse examinării de către instanțele de fond;

19. Avocatul Croitor Alexei în interesele recurentelor Evghenia Slobodeniuc (Gogan) și Fedora Gogan a depus referință prin care solicită declararea inadmisibilității recursului declarat de către Calmîș Aurel, deoarece temeiurile invocate nu se încadrează în prevederile art. 432 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă.

20. În conformitate cu art. 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 16 iunie 2021 a considerat recursurile admisibile și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile întemeiate și care urmează a fi admise cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În corespundere cu prevederile art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 373 alin. (1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că, înaintând prezenta acțiune, concretizată pe parcurs, împotriva lui Aurel Calmîș și Maria Calmîș, intervenienți accesorii Inspekția de Stat în Construcții, (actual Agenția pentru Supraveghere Tehnică), Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău, Valentina Cutepova, Tatiana Cutepova, Oxana Denisova și Evghenia Gogan au solicitat demolarea nivelelor construite neautorizat la construcția din xxxxx cu aducerea acesteia în strictă corespundere cu proiectul inițial, repararea prejudiciului material în mărime de 284 622,03 lei, prejudiciului moral în mărime de 80 000 lei, compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 7 500 lei cu titlu de asistență juridică și în mărime de 3 500 lei pentru efectuarea expertizei.

Prin hotărârea din 17 ianuarie 2017, Judecătoria Chișinău (sediul Centru) a admis parțial acțiunea înaintată de Valentina Cutepova, Tatiana Cutepova, Oxana Denisova, Evghenia Gogan, a încasat în mod solidar, de la Aurel Calmîș și Maria Calmîș în beneficiul Valentinei Cutepova prejudiciul material în mărime de 284 622,03 lei, prejudiciul moral în sumă de 50 000 lei, cheltuielile pentru taxa de stat în sumă de 700 lei, pentru efectuarea expertizei judiciare în mărime de 3 005 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 10 000 lei, s-a încasat în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 7 838,66 lei, s-a respins pretenția reclamantelor Valentina Cutepova, Tatiana Cutepova, Oxana Denisova și Evghenia Gogan privind demolarea construcției din xxxxx, cu aducerea acesteia în strictă corespundere cu proiectul inițial, ca neîntemeiată.

La rândul său, prin decizia din 20 martie 2020, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea de apel declarată de Evghenia Gogan și Fedora Gogan, a admis cererea de apel depusă de Aurel Calmîș și cererea de alăturare la apel depusă de Maria Calmîș, a fost casată hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 17 ianuarie 2017, în partea încasării în mod solidar de la Aurel Calmîș și Maria Calmîș în beneficiul lui Valentina Cutepova a prejudiciului moral, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la respingerea ca

neîntemeiată a cererii lui Valentina Cutepova referitor la repararea prejudiciului moral. În rest, hotărârea a fost menținută.

Potrivit prevederilor art. 442 Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi. Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Verificând legalitatea deciziei în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recursuri, instanța de recurs constată că respingând ca neîntemeiată cerința reclamantilor cu privire la demolarea nivelelor construite neautorizat la construcția din xxxxx, atât instanța de apel cât și prima instanță au reținut cu referire la prevederile art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, că în speță pe acest capăt de cerere este pronunțată o hotărâre judecătorească irevocabilă, și anume hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-3268 din 29 noiembrie 2011, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 iunie 2012.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă faptul, că pronunțând soluția respectivă de respingere ca neîntemeiată a cererii reclamantilor cu privire la demolarea nivelelor construite neautorizat la construcția din xxxxx, instanțele de fond nu au ținut cont pe deplin de prevederile art. 265 lit. b) Cod de procedură civilă, potrivit cărora *instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care într-un litigiu între aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri s-a emis o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă.*

Astfel, soluția instanțelor de fond în partea dată este una contradictorie, or, deși pe de o parte s-a constatat că cerința reclamantelor Evghenia Gogan și Fedora Gogan cu privire la demolarea construcției cu 6 nivele, edificată neautorizat a fost soluționată prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 iunie 2012, pe de altă parte instanțele de fond se expun asupra netemeinicii acestei cerințe repetat, preluând motivarea din decizia nominalizată, cu toate că au făcut referire și la prevederile art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, potrivit cărora faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanța de drept comun sau în instanța specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Într-o altă ordine de idei instanța de recurs constată, că prima instanță la soluționarea cerinței reclamantei Valentina Cutepova cu privire la repararea prejudiciului material a dat apreciere critică Rapoartelor de expertiză nr. 691 din 17 septembrie 2012 și nr. 456 din 21 august 2008, din motiv că au fost efectuate la cererea doar uneia dintre părți.

Cu toate acestea, soluția primei instanțe privind încasarea în beneficiul Valentinei Cutepova a sumei de 248622, 03 lei, este bazată pe devizul local de calcul al reparației apartamentului nr. 3, efectuat de compania de construcții „Megadom Star” SRL (f.d. 92-94, vol.II), anexat la materialele dosarului în copie

neautenticată, soluție care în această parte a fost menținută și de către instanța de apel.

Sub aspectul dat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Conform art. 137 alin. (1) din Codul de procedură civilă, se consideră înscris orice document, act, convenție, contract, certificat, scrisoare de afacere ori scrisoare personală, alt material expus în scris cu litere, cifre, semne grafice, precum și primit prin fax, poștă electronică ori prin alt mijloc de comunicare sau în alt mod ce permite citirea informației care se referă la circumstanțe importante pentru soluționarea cauzei și care pot confirma veridicitatea lor.

Potrivit art. 138 alin. (4) din Codul de procedură civilă, înscrisul se depune în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original când, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original și când, ca urmare a soluționării cauzei, înscrisul își pierde efectul juridic sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum și în alte cazuri când instanța consideră necesară prezentarea originalului.

Reieșind din normele de drept enunțate, instanța de judecată poate reține spre examinare și cercetare înscrisurile depuse de către părți și de alți participanți la proces în modul prevăzut de lege și anume, în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului.

În contextul enunțat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că atât prima instanță, cât și instanța de apel au examinat prezenta cauză, întemeindu-și soluțiile în baza unei *copii xerox a devizului local de calcul al reparației apartamentului nr. 3*, dispunând în baza acestuia încasarea de la Aurel Calmîș în beneficiul lui Valentina Cutepova a sumei de 248622, 03 lei, nefiind stabilit faptul corespunderii acestuia cu originalul lui, circumstanțe pe care instanța de apel nu le-a verificat și nu le-a înlăturat.

Astfel, deși în cererea de apel Aurel Calmîș a invocat dezacordul cu punerea la baza hotărârii judecătorești a unui deviz de cheltuieli în detrimentul rapoartelor de expertiză care au fost dispuse spre efectuare de către instanța de judecată la cererea părții interesate, totuși instanța de apel a trecut cu vederea aceste argumente menținând hotărârea primei instanțe, fără a verifica

veridicitatea și originalitatea acestui înscris, fapt ce incontestabil indică la examinarea superficială a circumstanțelor cauzei și încălcarea prevederilor art. 138 din Codul de procedură civilă, instanța de recurs fiind în imposibilitate de a se pronunța asupra autenticității conținutului acestui înscris și de a verifica legalitatea deciziei supuse recursului, la baza căreia a stat un asemenea înscris.

În circumstanțele descrise se stabilește, că contrar prevederilor art. art. 239, 240 Cod de procedură civilă, instanțele de fond au omis obligația de a motiva hotărârea judecătorească în baza circumstanțelor constatate, și în baza probelor examinate în ședința de judecată, fapt ce duce nemijlocit și la încălcarea prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază circumstanțele enunțate drept o eroare judiciară care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, motiv din care decizia instanței de apel urmează a fi casată, integral cu restituirea cauzei spre rejudecare.

În acest sens, se reține că, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (*principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei*).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile și de a casa integral decizia din 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

21. În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D e c i d e:

Se admit recursurile declarate de către Aurel Calmîș și de către avocatul Alexei Croitor în interesele lui Evghenia Slobodeniuc (Gogan) și Fedora Gogan.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2020 în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Cutepova, Tatiana Cutepova, Oxana Denisova, Evghenia Gogan împotriva lui Aurel Calmîș, Mariei Calmîș, intervenienți accesorii Viorica Calmîș, Valentina Anton, Fedora Gogan, Agenția pentru Supraveghere Tehnică, Consiliul municipal Chișinău și

Primăria municipiului Chișinău cu privire la demolarea construcțiilor, repararea prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor

Plămădeală Ghenadie